

• ASTERKO GAIA •

Gizarte bazterketa

200.000 lagunetik gora pobrezia arriskuan

Suteak lau biktima eragin zituen joan den azaroan Santurtziko eraikin abandonatu batean; bi gazte magrebtar hil egin ziren eta beste bi, larriki zauritu. Santurtziko tragediak mahai gainean ipini du gizarte bazterketaren eta pobreziaaren arazoa, bereziki arazook larriagotu egiten dituelako egungo finantza krisiak eta gizarte, ekonomia nahiz lan egoerak.

DANIEL UDALAITZA

HALOCYN

DANI BLANCO

SANTURTZITIK BAIONARA, Barakaldotik eta Donostiatik igarota, gizarte bazterketak Euskal Herrian ere hil egin du eta hil egingo du. Ez dira soilik Madrilgo, Parisko, Londresko eta New Yorkeko aldirietan gertatzen diren bazterkeria egoerak. Hemen, gure artean, Euskal Herriko herri eta hirietan ere bazterketa egoerak gertatzen dira. Aspalditik datozen egoerak dira, baina egoera horiek areagotu egin ditu azken bi urteetan jasan dugun finantza, ekonomia, lan eta gizarte krisiak, finantza eragileek, espekulatuzaileek, kapitalismo basatiaren aurpegi anitzak besterik ez diren “merkatuek” piztu zuten krisialdiak.

Gizarte bazterketak hildako eta zauritu asko eragin ditu Euskal Herrian, eta ehunka dira kalean eta kutxazain automatikoetan bizi diren eta bizia arriskuan duten pertsonak. Aipatu moduan, Santurtziko jatetxe abandonatu batean azaroaren 23an izandako suteak bi hildako eta beste bi zauritu larri eragin zituen. Biktimak etorkin magrehtar gazteak ziren. Gau hartan tenperaturak oso baxuak ziren eta lauak lotan zeuden goizeko betan sutea piztu zenean. Duela hilabete batzuk, kutxazain batean eta kalean lo egiten zuten beste bi pertsona ere hil ziren. Urriaren 31n beste pertsona bat hil zen Gasteizko Adulza auzoko aparkalekuan lotan zegoela. Abuz-

Kalean hiltzea

2010eko maiatzean, etxerik gabeko pertsona bat Barakaldoko kutxazain batean hil zen. Handik bi hilabetera, Barakaldon bertan, etxerik gabeko beste pertsona bat hil zen kale gorrian. Isaias kalean hil zen, lagun batekin batera babesten zen tokian lotan zegoela, hondatutako lastaira batzuen gainean, egurats zabalean.

tuan bi haur zauritu zituen oso egoera txarrean zegoen Kastrexanako (Bilbo) etxe batean piztutako suteak. 2009an emakume bat hil zen egoera oso kaxkarrean zegoen Baionako alde zaharreko etxe bat erre zenean. 2006an, etxerik gabekoak babesteko elkarte batek kudeatzen zuen Bilboko San Frantziskoko pentsio zaharrean gertatutako sutean, lau pertsona hil ziren.

Joan den azaro hasieran Groseko (Donostia) eraikin abandonatu bat suak hartu zuen. Bizilagunek adierazi zuten, etxerik gabeko pertsonak gaua han pasa ohi zuten eta bertzeko suak piztu ohi zituzten. Zorionez, egun hartan ez zuten eraikina erabili eta, hortaz, ez zen biktimarik izan. Berdin gertatu zen hil honen 4an Algortan eta 17an Erandion erre ziren etxeekin: eskaleek erabiltzen zituzten, baina suteak ez zituen harrapatu.

Hona hemen gure arteko gizarte bazterketa eta pobrezia egoera adierazten duen beste datu bat: 2010eko lehen hiruhilekoan, Barakaldoko eta Sestaoko 59 familia beren etxeetatik legez kaleratu zituzten, beren konpromiso ekonomikoei aurre egin ezinda.

Euskal Herrian bizi diren etxerik gabeko, aterperik gabeko pertsonen egoera zein den jakiteko gaur egungo datu ofizialik ez dago. Eskuragarri dauden azken datu ofizialak

Etixerik gabeko pertsonen soslaia

2005ean EUSTATEk burutu zuen ikerketaren arabera, EAEn etxerik ez duten pertsonen %75 gizonezkoak dira. Gogoan izan, azterketa horren arabera, EAEn 1.833 pertsona zeudela etxerik gabe. Talde horren batez besteko adina 38 urtekoa da. Hala ere, alde handia dago etxerik gabekoen adinaren eta sexuaren artean: gizonezkoen %43,5ek 30 eta 44 urte bitartean dituzte, eta emakumeen %45,7k 18 eta 29 urte bitartean. Emakumezkoen %68k eta gizonezkoen %39k seme-alabak dituzte. Etxerik gabekoen %57 bigarren mailako hezkuntzara iritsi dira eta %14k goi mailako ikasketak dituzte.

Etxerik ez duten pertsonen %40k adierazi dute ez dutela sekula drogarik kontsumitu. %25ek buruko gaitzen bat dute, baina portzentaje horrek urtez urte gora egiten du. Etxerik gabekoen bizi itxaropena gainerako biztanleena baino 25 urte gutxiagokoa da. EAEn pertsona horien %22,4k nolabaiteko eraso jasan dute, eta %2k, hau da, etxerik gabeko 38 pertsonak, eraso sexuala.

Dena den, bada Bizkaiari buruzko ikerketa berriagoa, 2009an argitaratua. Hauek dira "Bizkaiko etxerik gabeko pertsonen profilen eta beharren ikerketa" horren emaitzak. Azkenaldian, pertsona horien kopuruak gora egin du, batez ere gizartean nahiz talde horretan etorkinak ugartu egin direlako. Profil tradizionala indarra galtzen ari da errealitate sozial berriak direla-eta (immigrazioa, familia gurasobakarrak). Testuinguru horretan bikoiztatzen diren pertsonak dira: arazo pertsonalak dituzten pertsonak (buruko osasuna, droga menpekotasuna, alkoholismoa eta abar) eta bizileku bazterketa arazoak dituztenak (nagusiki, magrebtar gazteak).

Halaber, txosten horrek etxerik gabeko pertsonen %91 gizonezkoak direla, batez beste 36 urte dituztela eta %47 Espainiako Estatukoak direla jasotzen du. Atzeritarren artean %59k jatorri magrebtarra dute. %48,5ek gaixotasun larriak dituzte, bereziki hepatitis eta GIB. %38 espetxeratuta egon dira.

2005ekoak dira eta EAEko hiru lurraldeei dagozkie. Eusko Jaurlaritzako EUSTATEk egindako azterketa batean bildu zituzten datuok. Ikerketaren arabera, sareko zentroetan etxerik gabeko 1.883 lagun hartu zituzten.

Nolanahi ere, ikerketa Euskal Herri osora zabaldu eta eguneratuz gero, kopuru hori ziu-rrenik 5.000 pertsonara hurbilduko litzateke. 2005etik, azken azterketa ofiziala egin zutenetik, bereziki etorkinen kopuruak gora egin

argia
2011ko egutegia

Salgai dagoeneko!

EGUTEGIA opari
EGURREZKO TAULA 50€

EGUTEGIA 8,50€

BURNIZKO EUSKARRIA 5€

- Hausnarketa labor ospetsuak
- Jai egunak
- Egun seinatuak
- Santuak
- Euskal izendegia
- Eguzkia, ilargia eta mareak

ESKAERAK: ☎ 943 37 15 45 | denda@argia.com

MONIKA DEL VALLE / ARGAZKI PRESS

Santurtziko jatetxe abandonatu batean azaroaren 23an izandako suteak bi hildako eta beste bi zauritu larri eragin zituen.

du eta egoera sozioekonomikoa nabarmen okertu da. Horrenbestez, logikoa da azken urteotan etxerik gabeko pertsonen gertatu zaizkien tragediak ugalduta izana.

200.000 pertsonatik gora pobrezia atalasean

Gaur egun Euskal Herriko 200.000 biztanle baino gehiago pobrezia atalasean bizi dira, 2006ko azken datu ofizialek adierazten dutenez. Kontuan izan behar da pobrezia atalaseari buruzko irizpideak aldatu egiten direla herrialde batetik bestera. Nazioartean egunean dolar batekin bizitzea jotzen da pobrezia atalasetzat. Espainiako Estatuan, aldiz, pobrezia atalasea kontsumo unitate edo familia bakoitzeko urteko 6.278,7 eurotan dago. Pobrezia eta gizarte baz-

Hego Euskal Herrian 232.851 pertsona pobrezia atalasean bizi dira, biztanleen %9,8 alegia. Europa osoan 78 milioi pertsona daude egoera horretan

terkeriaren aurkako Euskal Herriko elkar- teek atalasea diru kopuru handiagoetan kokatzen dute.

Ondoren eskaini ditugun datuak Pobrezia- ren eta Gizarte Bazterketaren Aurkako Euro- pako Sareak nahiz Hego Euskal Herriko sareek emandakoak dira, baita Kataluniako Caixak 2006an burututako txosten baten barruan egindako bizi baldintzei buruzko inkestan jasotakoak ere.

Ikerketa horien arabera, Hego Euskal Herrian 232.851 pertsona pobrezia atalasean bizi dira, biztanleen %9,8 alegia. Ipar Euskal Herriari dagokion daturik ez dugu. Iturri ber- beren arabera, Espainiako Estatuan ia bede- ratzi milioi pertsona (8.897.084) bizi dira pobrezia atalasean, hau da, biztanleen %19,6. Eta Europa osoan 78 milioi pertsona daude egoera horretan.

UNICEFek egindako beste inkesta baten arabera, Nafarroan 18.000 haur pobrezia arriskuan daude (haur pobrezia ez du esan nahi goseak daudenik, elikadura urritasuna dutela baizik). EAEn, arrisku horrek haurren %9,3ari eragiten dio. Espainiako Estatuan batez bestekoa %24koa da.

Hiltzen, pobretzen eta baztertzen duen sistema

Arestian aipaturiko tragediak ez dira bakanak. Etxerik gabekoen eta pobrezia atalasean bizi direnen datuak hiltzen, pobretzen eta baz- tertzen duen sistema kapitalistaren adierazleak dira. Hiltzen duen gizarte bazterketa adieraz- ten dute. Eta bazterketa eragiten duen kapita- lismoak ("merkatu" ezagunak) sistema basa- tia delako hiltzen du.

Irlandan, Grezian nahiz Mendebalde osoan agerian geratu den moduan, zerga ordaintzaileen kontura galerak gizarte-ari ego- tzi eta etekinak pribatizatzen dituen sistema da gurea. Miseria, desberdintasunak eta gizar- te bazterketa eragiten dituen sistema. Emi- gratzera, txabolatan edo kalean bizitzera eta

2010eko lehen hiruhilekoan, Barakaldoko eta Sestaoko 59 familia etxetik legez kaleratu zituzten, beren konpromiso ekonomikoari aurre egin ezinda

Bazterketaren aurkako plataformak

Euskal Herrian, bereziki Hego Euskal Herrian, gizarte bazterketaren eta pobrezia-aren aurkako herri plataformak ugari dago. Harresiak Apurtuz (www.harresiak.org) etorkinei laguntzeko eta pobrezia-aren nahiz gizarte bazterketaren aurkako EAEko Gobernu Kanpoko Erakunde-ko koordinatzailea da. Dozenaka erakunde barne hartzen ditu. Halaber, pobrezia-aren eta gizarte bazterketaren aurkako Europako sareak EAE eta Nafarroan ere funtzionatzen du, eta estatu mailako hainbat erakunde ere egoitzak dituzte Hego Euskal Herrian, hala nola Caritasek edo UNICEFek.

Barakaldoko Berri-Otxoak plataforma nabarmendu nahi dugu, presentzia publiko alternatibo garrantzitsua duelako eta ekintza ikusgarri eta deigarriak burutzen dituelako. 1992ko abuztuaren 12an sortu zen. Egun

hartan udaltzainek 1980ko hamarkadatik okupatuta zegoen Berriotxo kaleko egoitza bat hutsarazi zuten. Emakume talde baten, bi elkarte ekologisten, euskararen aldeko elkarte baten, Zirika irrati librearen eta Kakitzat talde antimilitaristaren egoitza zen. Kalera-tzearen ondorioz eta egoitza berri bat topatzearen, Berriotxo Talde Koordinatzailea sortu zen eta 1994ko martxoaren 19an Barakaldoko Apuko kalean egoitza bat okupatzea lortu zuen. Pixkanaka koordinatzailea etxebizitza arazoetan, pobrezian eta gizarte bazterketan espezializatutako talde bihurtu zen. 1997ko abuztuaren 18an Ertzaintzak bertan behera utzi zuen Berrietxea, Apuko kalean okupatutako gizarte gunea. Baina eraso horrek ez zuen taldearen amaiera ekarri; maileguz utzitako espazioa baliatuta, gizarte bazterketaren aurkako plataforma bihurtu zen.

erortzearen ondoren eraikinetan sartzea behar izan duen sistema. Gure zergen kontura banketxeak eta finantza entitateak "erreskatatzeko" mekanismoak dituen sistema. Hori guztia egiteko eskubideak eta gizarte zerbitzuak (erretiro sariak, langabezia sariak, oinarriko errenta, etxebizitzarako laguntzak) murrizten dituen sistema. Krisialdia gorabehera, errentagarritasun ekonomiko eta sozial zalantzarria duten azpiegitura zabalak eraikitzeak, hala nola AHT, Supersur, San Mames, Guggenheim Berria eta Pasaia kanpo portua, diru kopuru handiak erabiltzen ditu, baina ez du dirurik jartzen aterpe-ak eraikitzeak edo etxerik gabekoei eta

langabetuei gizarte laguntzak handitzeko. Pertsonak gizarte bazterketatik ateratzeko gai ez den sistema da.

Sistema honek, EAE iruzurra saihesteko asmoz, banakako inspektzioa iragarri arren, soilik txiroenekin burutzen du inspektzio hori. Hala, pobrezia atalasean daudelako gizarte sariak jasotzen dituzten 80.000 pertsonen txostenak banan-banan aztertzeak prest dago. Eta ona da iruzurra saihestea. Hala ere, bankarien, notarioen, arkitektoen, erregistratzaileen, abokatuen, medikuen edo kirolari profesionalen sektorean iruzur fiskala ohikoagoa da eta haientzat ez dago halako inspektzio neurri zorrotzik. ■

lagunekin euskaraz

interneten ere bai

gure artean euskaraz

mobiletik euskaraz

Noranahi zoazela. Nonahi zaudela. Zure jendearekin. Zure iritzia adierazi nahi duzunean, zeure erara. Euskara zure bizimoduaren osagaia da. Berezkoa duzu. Zu eta zure lagunen artean, zure giroan, **gozatu euskaraz.**

BFA DFB
Bizkaiko Foru Aldundia
Diputación Foral de Bizkaia